



SOTKAMON  
KUNNAN

Opiskelu-  
huolto-  
suunnitelma

Pöytäkirjantarkastajat:

MH  HK 





## Sisällysluettelo

Sotkamon kunnan opiskeluhoitosuunnitelma .....	1
1 Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut.....	2
1.1 Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto .....	2
1.2 Koulupsykologin palvelut.....	3
1.3 Koulukuraattorin palvelut .....	3
2 Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi .....	5
3 Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen .....	9
4 Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä kanssa sekä koulussa työkentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa .....	14
5 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.....	15
6 Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen .....	16

# Sotkamon kunnan opiskeluhoitosuunnitelma

## Opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Sotkamossa opiskeluhoitosuunnitelma on yhteinen esi- ja perusopetuksella, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa sekä lukiolla ja 2. asteen kouluilla. Opiskeluhoitosuunnitelmassa käytetään selkeyden vuoksi käsitteitä oppilas, koulu ja opiskeluhoitoryhmä. Näillä tarkoitetaan myös esiopetuksen lasta ja lukion opiskelijaa, oppilaitosta ja esiopetusyksikköä sekä opiskeluhoitoryhmää. Oppilaitoksen opiskelijakuntaa kuullaan ennen suunnitelman vahvistamista (Lukiolaki 33 § (1268/2013)). Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Opiskeluhoolto on tärkeä osa esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen toimintakulttuuria. Opiskeluhoollon tehtävänä on seurata jokaisen oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarvittaessa tukea oppilasta ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajan kanssa.

Opiskeluhoollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan **hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä** sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa yhteisössä. Opiskeluhoollon toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko yhteisöä tukevana **yhteisöllisenä opiskeluhoollona**. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus **yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon**. Monialainen yhteistyö on opiskeluhoollon keskeistä. Opiskeluhoollotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Opiskeluhoolto järjestetään **monialaisessa yhteistyössä** sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoollon palveluja ovat **psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä terveydenhuollon palvelut**.

Opiskeluhoollon toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Yhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Opiskeluhoolto on **kaikkien yhteisössä työskentelevien** ja opiskeluhoollopalveluista vastaavien työntekijöiden **tehtävä**. Ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista on kunnan henkilökunnalla.

Opiskeluhoolto luo yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma.

Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen.

Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Se on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 13 §) Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.



## 1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhuollon kokonaistarve eri kouluilla ja päiväkodeilla vaihtelee vuosittain. Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Sotkamon kunnassa työskentelee kaksi koulupsykologia, yksi nuorisopsykologi ja kolme koulukuraattoria. Lisäksi käytössä ovat myös Sotkamon perheneuvolan psykologipalvelut ja sosiaalityöntekijöiden palvelut. Oppilasmäärä kunnassa on perusopetuksessa noin 1000 ja lisäksi esiopetuksessa olevia oppilaita on noin 100. Lukiossa opiskelijoita on noin 300 ja ammatillisessa koulutuksessa perustutkinto-opiskelijoita on noin 60.

Sotkamossa on kuusi alakoulua ja yksi yläkoulu. Esiopetus järjestetään varhaiskasvatuksen alaisena toimintana pääsääntöisesti päiväkotien yhteydessä, joissa järjestetään myös tehostettu ja erityinen tuki. Erityistä ja vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ryhmämuotoinen opetus on alakoulujen osalta järjestetty Salmelan ja yläkoulun osalta Tenetin koululla. Sotkamon lukiolla on valtakunnallinen urheilun erityistehtävä ja opiskelijoista yli puolet tulee muualta kuin Sotkamosta. Alla olevassa taulukossa on esitetty oppilasmäärät 4.5.2023 tilanteen mukaan. Oppilasmäärät sisältävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja erityisopetuksessa olevat oppilaat.

Yksikkö	Oppilasmäärä (4.5.2023 tilanne)
Kontinjoen koulu	53
Leivolan koulu	100
Naapurinvaaran koulu	47
Pohjavaaran koulu	30
Salmelan koulu	338
Vuokatin koulu	146
Tenetin koulu	349

Esi- ja perusopetuksessa tehostetun tuen päätös on tehty 160 oppilaalle ja erityisen tuen päätös 76 oppilaalle. Esi- ja perusopetuksen oppilaista 45 äidinkielenä on jokin muu kuin suomi. Valmistavassa opetuksessa olevia oppilaita on 26, joista suurin osa siirtyy tulevana lukuvuotena yleisopetuksen ryhmiin.

Sotkamon erityispiirteitä ovat kunnan koosta johtuva kuljetusoppilaiden määrä ja pitkät etäisyydet. Urheilun erityistehtävä tuo alueella toisen asteen opiskelijoita, joista osa asuu joko asuntolassa tai vapailta markkinoilta hankitussa asunnossa. Opintojen ja urheilun menestyksellinen yhteensovittaminen vaatii kokonaisuudesta huolehtimista.

Sotkamolaisten lasten terveyttä, elinoloja ja hyvinvointia koskeva seurantatieto on esitetty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa.

### 1.1 Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Terveystieteiden henkilötöyvuosien jakautuminen on esitetty alla olevassa taulukossa. Koululääkäri on vuosittain käytettävissä noin 150 tuntia ja hänen työpanoksensa kohdistuu laajoihin terveystarkastuksiin.

Yksikkö	Käytettävissä olevat palvelut (htv)
Kontinjoen koulu	0,15

Leivolan koulu	0,20
Naapurinvaaran koulu	0,15
Pohjavaaran koulu	0,05
Salmelan koulu	0,70
Vuokatin koulu	0,35
Tenetin koulu	0,70
Sotkamon lukio ja KAOn Vuokatin toimipiste	0,70

## 1.2 Koulupsykologin palvelut

Psykologien työpanosta on käytettävissä 1,5 henkilötyövuotta ja sen jakautuminen on esitetty alla olevassa taulukossa

Yksikkö	Käytettävissä olevat palvelut (htv)
Alakoulut	0,6
Yläkoulu	0,4
Sotkamon lukio ja KAOn Vuokatin toimipiste	0,5

Lisäksi psykiatrisen sairaanhoitajan työaika on käytettävissä yläkoululla 0,5 henkilötyövuoden verran.

## 1.3 Koulukuraattorin palvelut

Kuraattorin palveluita on käytettävissä 2,4 henkilötyövuoden verran. Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilötyövuosien jakautuminen yksiköittäin.

Yksikkö	Käytettävissä olevat palvelut (htv)
Kontinjoen koulu	0,1
Leivolan koulu	0,2
Naapurinvaaran koulu	0,1
Pohjavaaran koulu	0,1
Salmelan koulu	0,5
Vuokatin koulu	0,2
Tenetin koulu	0,8
Sotkamon lukio ja KAOn Vuokatin toimipiste	0,4

Sotkamossa oli vuoden 2022 ajan käytössä kolme henkilötyövuotta koulukuraattorin palveluita perusopetuksessa. Tällä mitoituksella koettiin kuraattoreiden pystyvän tekemään myös ennaltaehkäisevää työtä, joten kuraattoriresurssiin kaivattaisiin lisäystä yhden henkilötyövuoden verran

### Koulukohtainen osio

Arvio koulun opiskeluhuollon kokonaistarpeesta. Kysyttävä asianomaiselta henkilöltä.

- Arvioitu tarve kuraattorin, psykologin ja terveydenhuollon palveluiden tarpeesta ja käytettävissä olevasta määrästä

Opiskeluhuollon työn- ja vastuunjako. Koko koulun/päiväkodin henkilöstö

- Kuka tekee?
- Mitä tekee?

Opiskeluhuollon palveluiden kohdentaminen huomioiden käytettävissä olevien resurssien määrä.

- Missä työryhmissä kuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja ovat mukana?
- Henkilökunnan konsultointi ja tiedottaminen
- Yksittäisten oppilaiden tapaamiset
- Opetukseen osallistuminen
- Ryhmäyttäminen

Arviointi

- Suunnitelmien toteutuminen
- Kehittämistarpeet
- Milloin itsearviointi tehdään



## 2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskelu huollon edistämiseksi

Yhteisöllisessä opiskelu huoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien toimijoiden ja viranomaisten kanssa. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä opiskelu huollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa.

Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu yhteisöllisen opiskelu huollon toteutumisesta.

### Koulu kohtainen opiskelu huoltoryhmä

- laatii suunnitelman lukuvuodelle opiskelu huoltoryhmän kokouksille
- kokouksista tehdään muistio, joka on julkinen asiakirja

### Jäsenet:

- ryhmän johtajana toimii koulun rehtori tai johtaja, apulaisrehtori / -johtaja tai päiväkodin johtaja
- muut kutsuttavat jäsenet: kuraattori, terveydenhoitaja, erityisopettaja, opettajaedustus, koulunkäynnin ohjaajaedustus, huoltajien ja opiskelijoiden edustus, nuorisotoimen edustus (yläkoulu) ja opinto-ohjaaja (yläkoulu ja lukio) sekä psykologi
- Tarvittaessa mukaan pyydetään eri alojen asiantuntijoita kuten lääkäri, koulu kohtauttajia, valmentajia, asuntolaohjaajia, kiinteistö- ja ruokahuollon edustajia, siivoustyöntekijöitä tai iltapäivätoiminnan ohjaajia.
- mikäli koululla on erityisluokkia tai pienryhmiä, valitaan näistä opettajaedustaja ryhmään

### Tehtävät:

- Suunnitelma opiskelu huollon toiminnasta kyseiselle lukuvuodelle, jossa huomioidaan hyvinvoinnin vuosikello (Liite 1 Opiskelu huoltoryhmien vuosikello)
- Yhteisön hyvinvoinnin seuranta (huomioiden kouluterveyskysely, Tea-viisarikysely sekä hyvinvointikysely)
- Suunniteltujen toimien toteutumisen organisointi
- Yhteistyö koulun oppilaskunnan ja vanhempainyhdistyksen/-ryhmän sekä muiden yhteistyötahojen kanssa
- Yhteisöllisten toimintatapojen kehittäminen
- Ympäristön turvallisuudesta ja esteettömyydestä huolehtiminen
- Opiskelu huollon toiminnasta tiedottaminen
- Opiskelu huollon toteutumisen arviointi lukuvuoden päätteeksi. Arvioinnissa voi hyödyntää muun muassa Tea-viisaria, kouluterveyskyselyä, move-testien tuloksia sekä hyvinvointikyselyä.

### Kunnassa yhteisesti sovittuja toimintatapoja

- Tiedot päivitetään yksikkökohtaisesti ja henkilöstö tutustuu sen sisältöön.
- Opiskelu huoltoryhmän kokouksista laaditaan muistio, joka tallennetaan. Muistio on julkinen asiakirja (tai esim. henkilöstön Drivessä).
- Yhteisesti sovitaan, miten asioita voidaan käsitellä toiminnassa, päivänavauksissa ja yhteisissä tilaisuuksissa.
- Oppilaanohjauksessa ja koulutuksen siirtymävaiheissa opiskelu huoltohenkilöstö tekee aktiivista yhteistyötä muun henkilöstön kanssa.

- Koulutoimessa toteutetaan kouluterveyskyselyitä ja koulu- ja oppilaitoskohtaisia kyselyitä, joilla saadaan tietoa mm. oppilaiden mielipiteistä, toiveista ja kouluviihtyvyydestä.
- Lukion opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua tutor-toimintaan. Tutoreiden tehtävänä on olla opiskelijoiden tukena opintojen aloitusvaiheessa ja oppilaitokseen sopeutumisessa sekä järjestää toimintaa yhdessä oppilaskunnan kanssa. Yläkouluilla toteutetaan samankaltaista tukioppilastoimintaa ja alakouluilla kummioppilastoimintaa.
- Peruskouluissa ja lukiossa oppilaat valitsevat keskuudestaan oppilaskunnan hallituksen. Hallituksen edustus voi osallistua tarvittaessa esimerkiksi opettajien kokouksiin.
- Sotkamon seurakunta järjestää 1.luokkalaisille ryhmäytymispäivän syksyisin. Päivän tavoitteena on tutustuttaa oppilaat toisiinsa positiivisessa hengessä ja luoda ryhmähenkeä.  
Nuorisotoimi ja seurakunnan nuorisotyö järjestävät 7.luokkalaisille Seiska-päivät syksyisin. Päivien tavoitteena on tukea ryhmäytymistä ja myönteistä yläkoulun aloittamista.
- Nuorisotoimi, opiskeluhoolto ja seurakunnan nuorisotyö järjestävät yhteistyössä 3.luokkalaisille Kaveripäivät ja 6. luokkalaisille Kipinäpäivät keväisin. Kaveripäivien teemana on yhdessä toisten ikätovereiden kanssa ihmetellä omaa minää, ystävyyttä sekä toisten arvostamista. Kipinäpäivien teemana on keskustella päihteistä, sosiaalisesta mediasta, vuorovaikutuksesta ja laillisuusasioista yhdessä muiden sotkamolaisten ikätovereiden kanssa. Myös poliisi on mukana Kipinäpäivien toteutuksessa.
- Lukiossa ensimmäisen vuoden opiskelijoille järjestetään ryhmäytymistä tukevaa toimintaa opinto-ohjauksen oppitunneilla yhteistyössä kuraattorin kanssa sekä ryhmänohjaajat keskustelevat henkilökohtaisesti jokaisen oman ryhmänsä opiskelijan kanssa opiskeluun liittyvistä asioista. Nuorisotoimi suunnittelee ja toteuttaa yhdessä opiskelijakunnan hallituksen kanssa tapahtumia lukuvuoden aikana.

#### **Yhteistyö huoltajien kanssa**

- Kouluilla ja päiväkodeissa voi toimia vanhempainyhdistyksiä/ryhmiä, jotka toimivat yhdistävänä ja opintoja edistävänä tekijänä opiskelijoiden/oppilaiden, kotien ja oppilaitosten/koulujen välillä.
- Huoltajia kutsutaan vanhempainiltoihin ja muihin kouluilla ja päiväkodeissa järjestettäviin tilaisuuksiin.
- Peruskoulun luokanopettajat ja luokanvalvojat pitävät lukuvuosittain arviointikeskustelut, johon osallistuvat opiskelija ja huoltaja/huoltajat. Arvioinnin lisäksi keskustelussa käydään henkilökohtaisia keskusteluja opiskelijoiden hyvinvoinnista.
- Esiopetuksessa laaditaan oppimissuunnitelma jokaiselle esikoululaiselle yhteistyössä huoltajien kanssa. Esiopetusryhmän henkilöstö arvioi sen toteutumista säännöllisesti. Henkilöstö arvioi suunnitelmaa sovitusti myös yhdessä huoltajien kanssa.

#### **Turvallisuus ja terveys**

- Oppilailla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluvat fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Toiminnan järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.
- Rauhallinen ilmapiiri ja selkeät järjestyssäännöt edistävät työrauhaa ja parantavat yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä.



- Työturvallisuudessa havaituista puutteista on viipymättä ilmoitettava rehtorille, koulunjohtajalle, päiväkodin johtajalle tai työsuojelusta vastaaville henkilöille ([Sotkamo Intranet](#)).
- Terveellisellä ruokavaliolla edistetään oppilaiden terveyttä ja jaksamista. Koulupäivän aikana oppilaille tarjotaan lämmin ateria ja välipala. Esiopetuspäivän jatkuessa täydentävänä varhaiskasvatuksena, kuuluvat siihen tarvittavat ateriat. Erityisruokavaliot ja ruoka-aineherkkyudet kartoitetaan lukuvuoden alussa yhteistyössä ruokapalveluhenkilöstön ja oppilaan huoltajan kanssa. Ruokailun tulee olla rauhallinen, kiireetön ja hyvientapojen mukainen hetki. Ruokapalvelun työntekijöiden ja ruokailua valvovan aikuisen tulee ohjata oppilaita hyvien ruokailutapojen pariin.
- Koulun järjestyssäännöt laaditaan yhteistyössä oppilaiden kanssa siten, että oppilaskunnan edustajat osallistuvat järjestyssääntöjen laadintaan. Tällöin vaikuttamismahdollisuus on näkyvämpi, kuin jos oppilaskunnalta pyydetäisiin pelkästään lausunnot jo laadittuihin järjestyssääntöihin.
- Luvattomiin poissaoloihin puututaan heti ja niistä ilmoitetaan huoltajalle. Poissaolojen seuraaminen on luokanopettajan/-valvojan tai lukiossa ryhmänohjaajan tehtävä. Perusopetuksessa oppilaiden poissaolomäärät ovat luokanopettajien/-valvojen tarkistettava vähintään 4 kertaa vuodessa: viikoilla 40, 50, 8 ja 18. Poissaolot merkitään Wilma -järjestelmään. Lukiossa poissaolot selvitetään jaksoittain.
- Kunnassa on olemassa perusopetuksen yhteinen Läsnäolon tukemisen malli (liite 2), joka ohjaa opettajia toimimaan läsnäolon tukemiseksi ja kuinka poissaoloja seurataan sekä miten niihin puututaan.
- Lukiossa aineenopettaja keskustelee opiskelijan kanssa ja selvittää poissaolojen syitä, mikäli oppilaalla on paljon poissaoloja. Jatkoselvittelyjä tehdään ryhmänohjaajan johdolla.
- Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan tinkimättä.
- Tapaturman sattuessa on ensiavun järjestäminen jokaisen koulussa toimivan aikuisen velvollisuus siihen asti, kunnes hoitohenkilökunta saapuu paikalle tai hoitoonohjaus on järjestetty.
- Jokainen koulu laatii pelastussuunnitelman sekä kriisisuunnitelman, joista löytyy ohjeita erilaisia vaaratilanteita varten. Pelastussuunnitelma tarkastetaan vuosittain.
- Työterveyshuollon ja työsuojelun edustaja kiertää työpaikoilla kartoittamassa henkilöstön hyvinvointia säännöllisin väliajoin. Henkilökunta voi olla yhteydessä työterveyshuoltoon ja työsuojeluun tarvitessaan esim. työnohjausta.
- Esihenkilön ja työntekijän välillä käydään kehityskeskustelu, jonka avulla arvioidaan ja kehitetään työhyvinvointia.
- Poliisin edustaja käy pyydettyäessä kouluilla pitämässä laillisuus- ja liikennekasvatusta.
- Fysioterapeutit pitävät 5. luokkalaisille oppitunnin ergonomiasta.

#### **Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa**

- Seurakunnat järjestävät kouluilla päivänavauksia
- Nuorisotoimi tekee aktiivista yhteistyötä koulujen kanssa, mm. ryhmäytymiseen ja kerho- ja välituntitoimintaan osallistumalla ja kummiluokkatyöllä yläkoulussa.
- Tarvittaessa pyydetään eri alojen asiantuntijoita koulun tilaisuuksiin.

#### **Tupakkatuotteet, huumeet ja muut päihteet**

- Koulun ja oppilaitoksen alueella tupakkatuotteiden, huumeiden ja muiden päihteiden käyttö on kielletty. Sotkamon kunnan oppilaitoksissa on käytössä Tupakkatuotteiden,

alkoholin ja muiden päihteiden sekä riippuvuuksien käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttumisen -suunnitelma (Liite 3), josta löytyvät ohjeet ja menettelytavat

### Koulukuljetukset

- Koulu- ja esikoulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet on kirjattu Sotkamon [koululaiskuljetusoppaaseen](#)

### Koulukohtainen osio

Miten koululla järjestetään opiskeluhoitoryhmän kokoukset

- määrä
- ajat
- tiedottaminen
- mitä asioita kokouksissa käsitellään esim. luokkien tilanne yleisellä tasolla

Toimenpiteet opiskeluyhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi

- hankinnat
- tyhy -toiminta
- koulun yhteiset tapahtumat
- koulun omat sopimukset

Yhteistyö ja toimenpiteet oppilaiden osallisuuden vahvistamiseksi

- kummitoiminta
- tutortoiminta
- oppilaskuntatoiminta
- kyselyt

Yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi

- koulun vanhempainyhdistyksen/-ryhmän toiminta
- koulun yhteydenpitokäytänteet kotiin
- vanhempainillat
- muu yhteistyö

Yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoillon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa (yhteisten käytänteiden lisäksi)

- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- kouluterveyskyselyiden tulosten ja move-testitulosten hyödyntäminen opetuksen suunnittelussa
- opetuksen yhteissuunnittelu
- terveystarkastusten perusteella esille nousseiden ajankohtaisten asioiden käsittely oppitunneilla

Esteetön opiskeluympäristö, tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa

- järjestyssäännöt (perusopetus)
- opiskeluhoillon yhteistyö muun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa



### 3 Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja oppilaan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia opiskeluhoollon palveluja, joita ovat oppilasterveydenhuolto, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä oppilasta koskeva monialainen opiskeluhoolto. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §)

Yksilökohtaista opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on oppilasta arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon oppilaan itsenäinen asema oppilashuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen oppilaan oikeuksista oppilashuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §)

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas tai muu henkilö on tätä pyytänyt. Päiväkotien esiopetuksessa otetaan yhteyttä oman alueen tai lapsen tulevan koulun kuraattoriin, psykologiin tai perheneuvolan psykologiin. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 §). Kuraattori tai psykologi määrittelee, onko asia kiireellinen. Keskustelu voi tapahtua myös puhelimitse.

#### Kuraattori

Kuraattoripalvelu on oppilaan tukemista ja yhteistyötä huoltajien, opettajien ja oppilaan muun sosiaalisen verkoston kanssa. Työn tavoitteena on tukea oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kuraattorin työhön kuuluu selvittää oppilaiden kasvun ja kehityksen esteitä, ehkäistä sosiaalisia ja psyykkisiä ongelmatilanteita, tukea opiskelun edistymistä sekä tarvittaessa ohjata oppilas vahvemman tuen piiriin (esim. perheneuvola, lasten-/nuorisopsykiatria, lasten- ja perheiden sosiaalipalvelut). Vastaavan kuraattorin palveluita on saatavana kaikille oppilaitoksille ja päiväkodeille.

Kuraattorin työtä ovat mm. runsaiden poissaolojen, käytös- ja tunne-elämän häiriöiden sekä kaveri- ja ihmissuhde haasteiden selvittely, arjen hallinnan tukeminen sekä opiskelutaitojen vahvistaminen. Kuraattorin työ on keskustelua erilaisia sosiaalisia tai terapeuttisia työmenetelmiä hyödyntäen. Kuraattori osallistuu oppilaan asioissa järjestettävään yksilökohtaiseen asiantuntijaryhmään ja tarvittaessa nivelvaiheissa tapahtuviin oppilaan tiedonsiirtoon liittyviin palavereihin. Kuraattori kirjaa oppilaan kanssa tehtävää työtä sosiaalityön asiakastietojärjestelmään.

Sotkamossa toimii kaksi kuraattoria perusopetuksessa ja yksi lukiolla. Koulut ja esiopetuspaikat jaetaan lukuvuosittain kuraattoreiden kesken.

Kuraattori tapaa oppilaita kouluilla, tarvittaessa tapaamisen voidaan järjestää myös muualla erikseen sovitussa paikassa, esim. kotona tai etäyhteydellä. Kuraattoreiden työhuoneet sijaitsevat Salmelan ja Tenetin kouluilla sekä lukiolla.

Kuraattorit ovat koulujen opiskeluhoitoryhmien ja opiskeluhoollon ohjausryhmän jäseniä sekä tarvittaessa kuraattori kutsutaan mukaan oppilaan asioita käsittelevään yksilökohtaiseen asiantuntijaryhmään. Kuraattori osallistuu tarvittaessa mukaan myös päiväkotien esiopetuksen oppilaiden verkostopalaveriisiin kouluun siirtymisen nivelvaiheessa.

Yhteydenotto kuraattoriin tapahtuu soittaen ja viestillä (Wilma, tekstiviesti, Whatsapp, sähköposti). Ajan kuraattorin tapaamiseen voi varata oppilaan huoltaja, oppilas itse tai opettaja keskusteltuaan ensin oppilaan ja tarvittaessa tämän huoltajan kanssa.

### **Koulupsykologi**

Koulupsykologi toimii esi- ja perusopetuksessa osana opiskeluhoolltoa yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, opettajien ja muun opiskeluhoolltohenkilökunnan kanssa.

Koulupsykologi tukee lasten koulunkäyntiä, psyykkistä hyvinvointia ja kokonaiskehitystä. Tavoitteena on tarjota tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä kartoittaa ja ennaltaehkäistä oppimisen pulmia. Koulupsykologi arvioi oppimis- ja toimintaedellytyksiä sekä psyykkisen tuen tarvetta erilaisilla menetelmillä ja suunnittelee tarvittavia tukitoimia yhdessä opettajien, oppilaiden ja vanhempien kanssa. Koulupsykologi voi tarjota vanhemmille ohjausta ja neuvontaa ja tukea oppilaan hyvinvointia esimerkiksi tukikäyntien, neuvonnan tai ohjauksen muodossa.

Opettajat ja opiskeluhoolltohenkilöstö voivat konsultoida koulupsykologia lapsen oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen liittyen. Koulupsykologi on mukana koulun yhteisöllisessä opiskeluhoolltotyössä. Koulupsykologiin voivat ottaa yhteyttä niin vanhemmat, opettajat, muu koulun henkilökunta kuin koululaisetkin. Koulupsykologi tapaa oppilaita ja heidän vanhempiaan koululla. Perusopetuksen alakoulujen yhteisen psykologin työhuone sijaitsee Salmelan koululla, muilla kouluilla käynnit sopimuksen mukaan.

Esiopetuksen oppilaille on käytävissä myös perheneuvolan psykologipalvelut, joihin hakeutuminen tapahtuu perheneuvolan sosiaalityöntekijän kautta.

### **Nuorisopsykologi**

Nuorisopsykologi toimii 2. asteen oppilaitoksissa ja hänen työnsä vastaa peruskoulun koulupsykologin työtä. 2. asteella korostuu opiskelijan itsensä kanssa työskenteleminen.

### **Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto**

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää toimintaa, joka ylläpitää ja parantaa oppilaan/opiskelijan hyvinvointia. Kainuun hyvinvointialue järjestää Sotkamossa lakisääteiset koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Palveluita tarjotaan kaikille perusopetusta antavien oppilaitosten oppilaille ja alueella sijaitsevan lukion ja ammatillista koulutusta antavan oppilaitoksen opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Palvelut ovat saatavilla koulussa tai sen välittömässä läheisyydessä. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ovat osa perusterveydenhuolltoa ja palvelu on maksutonta.

Kouluterveydenhuollossa jatketaan neuvolassa alkanutta lapsen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin sekä koko perheen ja vanhempien hyvinvoinnin seuranta ja tukemista. Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät terveyttä edistävä ja sairauksia ehkäisevä toiminta sekä perusterveydenhuollon terveyden- ja sairaanhoitopalvelut opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuille opiskelijoille.

Sotkamossa terveydenhoitajan palveluita on oppilaitoksissa saatavilla oppilasmäärän mukaisesti. Esiopetukseen kuuluvat lapset ovat neuvolan asiakkaita. Kouluterveydenhoitaja



osallistuu tarvittaessa päiväkotien esiopetuksen oppilaiden tiedonsiirtopalaveriin kouluun siirtymisen nivelvaiheessa.

Lakisääteiset terveystarkastukset tehdään vuosittain perusopetuksen aikana ja lukiossa 1. opiskeluvuoden aikana. Lääkärintarkastukset pyritään tekemään 1., 5. ja 8. luokalla sekä toisella asteella 1. tai 2. opiskeluvuotena. Terveystarkastuksen vastaanotolle pääsee ilman ajanvarausta niinä päivinä, kun hän on koululla. Muutoin kouluterveydenhoitajan vastaanotolle pääsee ajanvarauksen kautta ja hän on tavoitettavissa puhelimitse sekä Wilman kautta. Kiireellistä hoitoa vaativissa tilanteissa otetaan yhteys Kainuun hyvinvointialueen päivystykseen. Terveystarkastaja osallistuu kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen ja seurantaan.

### **Opiskeluhuollollisen asian käsittely**

Yksittäisen opiskelijan opiskeluhuollollista asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittely sekä ryhmän kokoonpano perustuvat oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.) Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) Asiantuntijaryhmässä suunnitellaan ja sovitaan tapauskohtaisesti oppilaan yksilöllisten tukitoimien järjestämisestä.

Menettelytavat yksilökohtaisen opiskeluhuollon etenemisessä on kuvattu Oppimisen ja koulunkäynnin tuen polku -käsikirjassa (LINKKI).

Mikäli joku muu kuin koulun tai oppilashuollon työntekijä (esim. valmentaja, nuorisotyöntekijä, terapeutti) on ammatillisessa tehtävässään saanut tietää oppilaan tuen tarpeesta, hän voi salassa-pitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhuollon henkilöstöön.

### **Opiskeluhuoltokertomus**

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskelukertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (5 § ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.) edellyttää, että kertomukseen (liite 4) kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.)

Opiskeluhoitokertomukset sekä muut opiskeluhoillon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoitorekisteriin. Asiakirjat kootaan kansioon, jota säilytetään asianmukaisesti. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom.)

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaalihoillon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000))

### **Kasvatuskeskustelu**

Perusopetuksessa opettaja tai rehtori pitää kasvatuskeskustelun oppilaalle ensisijaisesti ennen kurinpitorangeistuksen määräämistä. Kasvatuskeskustelusta tiedotetaan huoltajalle ja huoltajalle tarjotaan mahdollisuus osallistua keskusteluun, josta tehdään muistio. Mikäli oppilaalla on ollut useita kurinpitorangeistuksia tai oppilaalta on evätty oikeus osallistua opetukseen, kartoitetaan moniammatillisesti oppilaan tilanne ja tarvittaessa järjestää lisää tukitoimia. Sotkamoon on laadittu ohje puuttuminen ja ojentaminen perusopetuksessa (liite 5.)

### **Oppilaiden terveyteen liittyvistä asioista sovittuja käytänteitä, joita toteutetaan kaikilla kouluilla**

Kainuussa on laadittu yhteinen ohje erityisruokavalioihin ja eettiseen vakaumukseen perustuvista ruokavalioista ([linkki](#)). Sotkamossa erityisruokavaliot kysytään huoltajilta esiopetuksen alkaessa ja perusopetuksessa 1. ja 7. luokan lukuvuoden alkaessa. Erityisruokavaliot päivitetään tarvittaessa vuosittain. Sotkamon lukiossa opiskelijat käyvät henkilökohtaisesti ilmoittamassa keittiölle erityisruokavalionsa. Ruokapalvelut voivat tarvittaessa pyytää erillisen todistuksen asiasta. Ryhmänohjaaja tiedottaa toimintatavasta oman ryhmänsä opiskelijoita lukuvuoden alkaessa

Kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa tehdään oppilashuollollista yhteistyötä huoltajan tai oppilaan luvalla. Koulunkäynnin järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot on kuitenkin välitettävä koululle. Sotkamon varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen on laadittu lääkehoitosuunnitelma, joita noudattaen oppilaan lääkehoito järjestetään esi- ja perusopetuksessa.

Oppilashuollollinen yhteistyö korostuu joustavan perusopetuksen ryhmien, pienryhmien ja erityisluokkien toimintaa ja oppilaiden tukitoimia suunniteltaessa. Lisätietoa yhteistyötahojen toiminnasta löytyy Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta.

Oppilaiden sairaalajaksojen päätteeksi järjestetään tarvittaessa koululla oppilashuollollinen palaveri, jossa suunnitellaan ja sovitaan paikalliset tukitoimet oppilaalle. Tukitoimet kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin ja/tai oppilashuoltokertomukseen. Mikäli palaverissa käsitellään muita kuin koulunkäynnin järjestämisen kannalta välttämättömiä tietoja, on asioiden käsittelyyn kysyttävä kirjallinen lupa huoltajalta tai opiskelijalta (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki § 19)



### Koulukohtainen osio

- opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen (missä toimitilat, milloin paikalla, miten saa yhteyden)
- sairauden vaatiman hoidon, tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa/järjestäminen koulussa (koulukohtainen vastuunjako ja käytänteet)
- tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (erikoissairaanhoido, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi jne.) (jos koululla tai päiväkodilla on omia käytänteitä)
- yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sekä sairaalaopetuksen yhteydessä (koulukohtaiset käytänteet)

## 4 Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä kanssa sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja menettelytavoista tiedotetaan huoltajille vanhempainilloissa ja Wilman kautta. Oppilaille asioista pyritään tiedottamaan yleisesti, mutta erityisesti asia pitää selvittää silloin, kun ne henkilökohtaisesti liittyvät johonkin tapaukseen. Myös yhteistyötahoille pyritään menettelytavoista kertomaan yhteisissä palavereissa ja viimeistään silloin, kun he ovat mukana jossakin jutussa.

Yhteisöllisen opiskeluhoillon suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin pyydetään oppilaiden ja huoltajien mielipiteitä tilanteen niin vaatiessa. Kyselyn voi toteuttaa vanhempaintapaamisissa tai Wilman kautta.

Vuorovaikutus huoltajien kanssa lisää opettajan oppilaantuntemusta. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa. Päiväkoti tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta päiväkotiyhteisössä. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yksilölliset tarpeet sekä perheen kieli- ja kulttuuritausta.

Oppilaan asiaa käsiteltäessä oppilasta osallistetaan esim. ottamalla hänet mukaan asiantuntijaryhmän kokoukseen tai kuulemalla häntä muutoin. Oppilaan toiveet huomioidaan häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa ja huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä huomioiden asian laatu ja oppilaan ikä. Koulukuraattori, koulupsykologi tai kouluterveydenhoitaja arvioi tarvittaessa terveydenhuoltolain ja lastensuojelulain perusteella, onko oppilaalla edellytyksiä arvioida oman asiansa käsittelyyn liittyviä asioita. Näitä ovat asiantuntijaryhmän kokoukseen osallistujat, salassa pidettävien tietojen luovuttaminen huoltajalle tai huoltajan osallistuminen oppilashuoltoasian käsittelyyn.

Kuvaus yhteistyöstä muiden koulussa työskentelevien oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa Kunta ja hyvinvointialue toteuttavat opiskeluhoiltoa suunnitelmallisena monialaisena yhteistyönä. Sitä tehdään yhdessä oppilaiden tai opiskelijoiden, heidän huoltajiensa ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoitoryhmän yhteistyökumppaneita ovat myös koulun ulkopuoliset lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät tahot. Yhteistyö ja yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittäminen voi toteutua konsultoimalla monialaisia asiantuntijoita tai kutsumalla asiantuntijoita paikalle yhteisölliseen palaveriin (esim. Kainuun hyvinvointipalveluiden eri asiantuntijat, poliisi, kolmannen sektorin edustajat, seurakunta). Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös muiden kuntien toimijoiden kanssa.

### Koulukohtainen osio

- oppilaan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö oppilashuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa (koulukohtaiset käytänteet)
- Kuvaus yhteistyöstä muiden koulussa työskentelevien oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa



## 5 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

- Koululta löytyy suunnitelma oppilaan suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sekä ohjeet toimintaan äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.
- Sotkamon kouluilla pidetään kiusaamista ehkäiseviä oppitunteja koulukohtaisesti sovitulla tavalla. Kiusaamistapauksia selvitetään koulujen omien mallien mukaisesti. Kts. Koulukohtainen osio.
- Perus- ja esiopetuksessa opettajalla tai rehtorilla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle. Lukiossa asiaa käsitellään ensin opiskelijoiden kanssa ja alaikäisten opiskelijan tai vakavammissa tapauksissa ollessa kyseessä otetaan yhteyttä huoltajiin. Ennaltaehkäisevästi asiaa käsitellään vanhempainilloissa ja yritetään yhteistyössä huoltajien kanssa luoda kiusaamista ja väkivaltaa ehkäiseviä kasvatuskäytänteitä. Huoltajia kannustetaan olemaan yhteydessä kouluun, mikäli lapsi kertoo tulleensa kiusatuksi, häirityksi tai on kokenut väkivaltaa kouluaikana.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa:

- Kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa noudatetaan koululle laadittua turvallisuussuunnitelmaa ja kriisisuunnitelmaa. Nämä suunnitelmat löytyvät koulun henkilökunnan yhteisestä sähköisestä pilvipalvelusta sekä jokaisessa yksikössä sovitusta paikasta.
- Lukioissa käsitellään turvallisuusasioita osana ryhmänohjaustuokioita.
- Vaaratilanteissa toimimista harjoitellaan palo- ja pelastautumisharjoituksissa.
- Toiminnasta ja tiedottamisesta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa johtaa koulun rehtori/koulunjohtaja, päiväkodinjohtaja tai muu nimetty henkilö siihen asti, kunnes poliisi tai pelastuslaitos saapuu paikalle. Kouluilla on jaettu tietyt vastuutehtävät koulun henkilökunnan kesken. Tehtävät kirjataan koulun pelastussuunnitelmaan ja päiväkodeissa turvallisuussuunnitelmaan. Pelastussuunnitelmaan kirjataan myös ajantasaiset yhteystiedot mm. kunnan kriisiryhmään ja poliisiin. Tiedottamisesta ohjeistetaan Koulun turvakansiossa.
- Koulukohtainen pelastussuunnitelma ja päiväkodeissa turvallisuussuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään vuosittain. Jokainen koulu/oppilaitos nimeää henkilön, jonka vastuulle päivittäminen kuuluu. Oppilashuoltotiimin vetäjä vastaa oppilashuollon asiakirjojen päivittämisen organisoinnista muutostarpeiden ilmetessä.
- Koulun henkilökunta perehdytetään koulun turvakansion sisältöön lukuvuoden alkaessa. Asiat käsitellään työyhteisökokouksessa. Kansio on esillä opettajanhuoneen hyllyssä, jossa se on kaikkien saatavilla.

## 6 Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.)

Kouluilla toteutetaan opiskeluhoolltoa tässä suunnitelmassa esitetyllä tavalla. Suunnitelmassa on kuvattu kunnan yhteiset käytänteet, joita noudatetaan kaikilla kouluilla ja lukiolla samalla tavoin. Lisäksi suunnitelmassa on koulukohtaiset osiot, jotka jokaisen koulun opiskeluhoolltoryhmä täydentää lukuvuoden alussa. Vuoden kuluttua Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisestä (neljän vuoden välein) koulukohtaiset opiskeluhoolltusuunnitelmat toimitetaan opiskeluhoollon ohjausryhmälle nähtäviksi. Koulun rehtori/koulunjohtaja ja päiväkodinjohtaja vastaa siitä, että opiskeluhoolltusuunnitelman koulukohtainen osio on jatkuvasti ajantasainen.

Jokaisen lukuvuoden lopussa koulun opiskeluhoolltoryhmä arvioi koulun opiskeluhoolltusuunnitelman toteutumista, resurssien riittävyttä, opiskeluhoollon toiminnan vaikuttavuutta ja kehittämiskohteita itsearviointilomakkeella. Lomake toimitetaan opiskeluhoollon ohjausryhmälle nähtäväksi. Aihetta on hyvä käsitellä myös vanhempainilloissa ja tiedotteissa. Sotkamon kunnan opiskeluhoollon ohjausryhmä käsittelee itsearvioinnit ja arvioi niiden pohjalta opiskeluhoollon palveluiden riittävyttä ja opiskeluhoollon toiminnan toteutumista. Ohjausryhmä toimittaa tiedon Kainuun hyvinvointialueen opiskeluhoollon ohjausryhmälle. Sotkamon kunnan opiskeluhoollon ohjausryhmä laatii koulujen muistioista yhteenvedon, joka on esillä Sotkamon kunnan nettisivuilla. Tulokset huomioidaan myös Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisessä.